

Sisäministeriölle

Viite: Lausuntopyyntö SM2037479
00.01.05.00
SMDno-2019-2239

Asia: Ehdotus hallituksen esitykseksi eduskunnalle arpajaislain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Alkoholitutkimussäätiö on yleishyödyllinen säätiö, jonka tarkoituksena on tukea paitsi alkoholitutkimusta, myös muista riippuvuuksista aiheutuvien haittojen, ongelmien, ehkäisyn ja hoidon tutkimusta. Tarkoituksensa toteuttamiseksi säätiö jakaa apurahoja ja suorittaa tai tarpeellista asiantuntija-apua käyttäen suorittaa mainittua tutkimustyötä sekä harjoittaa tutkimustyöhön liittyvää julkaisutoimintaa. Säätiöllä on määräaikainen tutkimusyhteistyösopimus vuosiksi 2020-2023 Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa rahapelihaittojen tieteellisen tutkimuksen tukemiseksi.

Lausunto

Alkoholitutkimussäätiön toiminnan tarkoituksena on tukea tutkimusta ja säätiö pitäytyy lausunnossaan hallituksen esityksen niihin kohtiin, jotka liittyvät tieteellisen tutkimuksen tekemisen mahdollisuuksiin. Keskeisin tällainen muutosesitys koskee Veikkaus Oy:n rahapelien toimeenpanosta kertyvän peli- ja pelaajadatan hyödyntämistä tutkimuksessa.

Alkoholitutkimussäätiö pitää tärkeänä, että Veikkaus Oy:n peli- ja pelaajadataa kerätään ja hyödynnetään rahapelihaittojen seurannassa, ehkäisyssä ja tutkimuksessa. Peli- ja pelaajadatan analyyseillä voidaan merkittävästi laajentaa rahapelihaittoihin liittyvää tietopohjaa. Tunnistautuneena pelaamisen osuuden kasvaessa peli- ja pelaajadatan käyttöarvo kasvaa entisestään.

Veikkaus Oy:n peli- ja pelaajadatan tutkimuskäyttö on tarpeen tehdä mahdolliseksi rahapelaamisen ja pelihaittoja koskevan tietopohjan laajentamiseksi myös muilta osin kuin arpajaislain 52 §:ssä tarkoitettun lakisäateisen tehtävän toimeenpanossa. Tällaista tieteellistä tutkimusta tehdään muun muassa Alkoholitutkimussäätiön jakamin apurahoin yliopistoissa ja tutkimuslaitoksissa. Tieteellisen tutkimuksen tunnusmerkkejä ovat asianmukainen tutkimussuunnitelma, tutkimuksen tekijöiden riittävä tieteellinen pätevyys sekä tutkimuksen autonomisuus, julkisuus ja tieteelliset päätavoitteet.

Veikkauksen peli- ja pelaajadata tieteelliseen tutkimuskäyttöön

Alkoholitutkimussäätiö oli mukana Rahapelihaittojen seuranta ja sen mittareita määritelleessä sosiaali- ja terveysministeriön työryhmässä, joka totesi loppuraportissaan sivulla 60, että ”Tavoiteltavana tahtotilana tiedeyhteisöissä pidetään sitä, että aineistot olisivat käytettävissä kaikille tieteellisesti korkeatasoista tutkimusta tekeville tutkijoille, tutkimusryhmille ja instituutioille siten, että aineistojen käyttöluopaprosessit olisivat myös mahdollisimman avoimia ja nopeita”. Tämän lisäksi Alkoholitutkimussäätiö toteaa, että aineistojen käytön tulee ensisijaisesti olla tutkijoille maksutonta tai toissijaisesti kustannusten tulee olla vähäisiä.

Vastaavaa kuluttajadataa on menestyksekkäästi hyödynnetty tieteellisessä tutkimuksessa Suomessa

Yllä mainitussa STM:n työryhmässä kuultiin Tampereen yliopiston professoria Jaakko Nevalaista. Työryhmälle esitellyssä Locard-hankkeessa (<https://locard.fi/>) käytettiin S-ryhmän yksilötasoisista asiakasdataa. Aineisto sisälsi automaattisesti kertyvät tiedot ostoksista sekä erilaista taustatietoa. Aineisto oli pseudonymisoitu, ja sen käyttö perustui kuluttajien suostumukseen. Tällaisen aineiston erityisiksi vahvuuksiksi nähtiin aineiston koko, taloudellisuus, objektiivisuus sekä pitkät seuranta-ajat. Asiakkaiden ostodatassa oli kirjattuna myös terveyteen haitallisesti vaikuttavien ja mahdollisesti riippuvuutta aiheuttavien tuotteiden kuten tupakan ja alkoholin ostot. Työryhmä tunnisti S-ryhmän asiakasdatan tutkimuskäytössä useita yhtäläisyyksiä Veikkauksen peli- ja pelaajadataan pohjaavan tutkimuksen kanssa ja näki merkittäviä mahdollisuuksia hyödyntää Veikkauksen peli- ja pelaajadataa rahapelihaittojen tutkimuksessa. Datan luovuttamiseen liittyvät kustannukset olivat pääasiassa työvoimakustannuksia, jotka muodostuivat 4-12 henkilötyöviikon kautta.

Lisätietoja: tutkimusjohtaja Tomi Lintonen, tomi.lintonen@alkoholitutkimussaatio.fi, puh. 040 593 7119

Alkoholitutkimussäätiö sr

Pertti Alasuutari
hallituksen puheenjohtaja

Tomi Lintonen
tutkimusjohtaja

Lausunto allekirjoitetaan sähköisesti Visma Sign -järjestelmässä, joka tallentaa allekirjoitusten ajankohdat. Allekirjoitukset löytyvät sivulta 3.

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 2 pages before this page

Dokumentet inneholder 2 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 2 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 2 sider før denne side

Detta dokument innehåller 2 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende